

Balkan Naci İslimyeli sergisi Mine Sanat Galerisi'nde

Resmin zamanla savaşı

Balkan Naci İslimyeli'nin resim sergisi Mine Sanat Galerisi'nde ay sonuna kadar görülebilecek. İslimyeli son üç yıllık çalışmalarından bir kesit sergiliyor.

BİRCAN ÜNVER

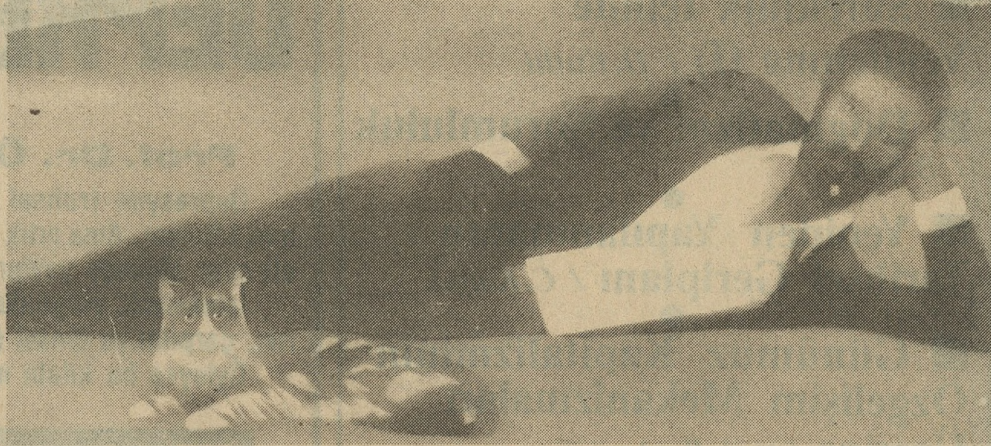
Halen Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Ana Sanat Dalı doçenti olarak da çalışmalarını sürdüren **Balkan Naci İslimyeli**, son üç yıla ait çalışmalarından bir panoramayı 31 Mayıs'a kadar Mine Sanat Galerisi'nde sergiliyor. Sanatçı ile resimleri, konformizm ve "kitch" kavramı üzerine konuştuk.

— Neden üç yıllık bir panoramayı sergilemeye gerek gördünüz?

İSLİMYELİ — Kendi içinde kesin olmasa da birtakım farklılıklar gösteriyordu bu resimler. Ama tema olarak ve biçim elemanları kullanma düzeyinde belli ortaklıkları olan resimler. Atatürk Kültür Merkezi'nde açacağım büyük sergiyi doğru algılamak için bu resimlerin tekrar bir özeti sunmayı gerekli gördüm.

— İtalya dönüşü (1982 yılında) sergilediğiniz siyah-beyaz çalışmalarınızla bu sergide yer alan çalışmalarınız arasındaki temel farklılıkları nasıl özetlersiniz?

İSLİMYELİ — Belki genel temada, işin özünde varolan insan ve onu kuşatan sınırlar arasında, gerilimi iç mekânlardan doğaya taşıdığım söylenebilir. Bu doğaya taşıma içinde de insana bir tür "zoom" yaptığımı, figürün bir portre boyutuna çıktığını, yakın

Gelecek sergi Atatürk Kültür Merkezi'nde — Şu sıralar son üç yıllık çalışmalarını Mine Sanat Galerisi'nde sergileyen **Balkan Naci İslimyeli**, gelecek sonbaharda Atatürk Kültür Merkezi'nde yeni yapıtlarından oluşan bir sergi açacak. Sanatçı daha sonra aldığı bir çağrıyla New York'a gidecek. (Fotoğraf: Yıldız Uçok)

plana geldiğimi söyleyebilirim. Tabii teknik olarak da büyük farklılıklar oldu. Çünkü o dönemde, siyah-beyaz kontrastlarla çalışıyordum. Işığın, figürü bir tür deforme eden, biçen, sert bir tavrı vardı. Işık yaklaşımında da büyük bir değişim oldu. Bu ışık çok daha homojen, figürlerde daha ılımlı gezinen bir atmosfer ışığı. Farklılıklar bunlar. Son aşamada da "Pentimentolar" dediğim bölüm başladı. Burada da resmin sakin görünen iç geriliminin yer yer tahrip edilmesi, bozulması olayıyla, yeni bir soyut ritim kazandı.

— Özellikle tahrip noktasını sormak istiyorum. Sanki siva dökülmesi duygusunun tuvale yansımaları, eskimiş su lekelerinin etkin hale gelmesinin çıkış noktaları ve bu yaklaşımın temel düşünceleri neler?

İSLİMYELİ — Bu yaklaşımın

temel düşüncelerinden biri, zaman kavramını resimlerimde çok çeşitli boyutlarda ele almak. Benim kalmadığım bir yaklaşım olarak, genelde resimlerimde sadece geçmiş zamana ilişkin bir yaklaşım olduğu iddia edilir. Bir nostaljik zaman kavramından söz edilir. Benim kanaatim zaman kavramı, ne geçmişe ne geleceğe ne de bugüne ilişkin, zamanlarüstü bir kavrayış içindedir. Bu dökülmeler de bir tür zamanı somut olarak hissettiren, görsel ipuçlarından biri gibi gelmiştir bana. Bu nedenle, tahribi, resmin zamanla mücadelesini bir tür soyut somut planların mücadelesinde götüren bir ekspresyon denemesi başladı. Belki bu sürecek, ama başka sürprizlerle.

— Figure dönersek, siz resimlerinizde genellikle insani tek olarak ele alıyorsunuz. Bu konudaki

düşünceleriniz?

İSLİMYELİ — Belki insanın gerçekten tek olmasından gelen bir şey. Belki tek olmadığımız zaman birbirimize sığınıyoruz. İnsanın dünya, doğa ve diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler türetmesi, kendi ile temasından geçen bir şey. Bizde, başka insanlarla, başka unsurlarla ilişki, bir tür kendimizle olan ilişkinin başarısızlığından kaynaklanan bir sığınma oluyor.

— Resminizin isminizle bu denli özdeşleşmesi, sanatçının yeni bir riske girmesini engelleme bakımından, bir konformizmi getirmez mi?

İSLİMYELİ — Tabii, tabii... Çok haklısınız. Sevmeye, tartışmaya alışmak veya her türlü alışkanlık sanatçı için çok durdurucu, çok tehlikeli bir şey. Onun için ben her sergiyi bir tür alışkanlıklarımı ve bana alışkanlıkları sarsan düzenlemeler olarak alıyorum. Ye-

ni yeni teklifler getiriyorum. Bu alışkanlıkları kırmak için izlerse-niz 1970'ten bu yana, çok popüler, sevilmiş dönemlerimi hiç arkama bakmadan reddedebilmişimdir. Mesela minyatür kaynaklı pastel dönemim vardı. Onlar hakikaten çok kabul görmüş ve tartışılmıştı. Daha sonraları siyah-beyaz dönem, kolaj dönemi, akrilik dönemi, renk açısından da çok ölümcül, trajik bir döneme girdim. Bütün bunlar, benim konfora alışmamak için elimden gelen çabayı gösterdiğimi herhalde kanıtıyor.

— Son günlerde gündeme gelen "kitch" kavramının, sizce anlamı nedir?

İSLİMYELİ — "Kitch", geleneklerin üstündeki değerlerin yeni ve alt toplumsal dinamiklerin çatışmasından doğan ara dönem ürünleri. Veya rafine edilmiş değerlerin, bu değerlerin içinden gelmemiş bireysel geleneği de olmayanın melezlenmesinden doğan, prematüre ürünler. Ya da üst yapsal mitosların kitleler elinde kullanılarak kimliğini kaybetmiş yoz biçimler olarak tanımlanabilir. Ancak bütün bu tanımlarda görüldüğü gibi "kitch" kavramında beşeri bir yaratıcı itkinin kimlik bulmamış gizli potansiyeli vardır. Bu nedenle iki dünya savaşı sonrasında, oluşan "karşı sanat" akımlar, hayattan kopuk bir sanatı reddedip kitleleri yaratıcı alanlara çekerlerken, "kitch" in içeriğindeki toplumsal şifrelerden yararlanmışlardır.

— Siz resimlerinizi bu kavramla ne kadar ilişkili buluyorsunuz?

İSLİMYELİ — Benim resimlerimde bu kavramın yeri yok. Çünkü hem geleneksel resim değerlerini hem de kendi geleneğinin değerlerini kullanan üsluplaşmış resimler. Yani özel bir tarihi olan resimler. Bu sözcükle resimlerim arasında kurulan ilişkiye gelince; kanımca resimlerimi tanımlamak için değil, karalamak için seçilmiş olabilir.